

Frans Hemerijckx

Dit jaar herdenken wij deze legendarische melaatsendokter. Het is inderdaad op 14 oktober 1969 – precies 50 jaar geleden – dat de alom bekende arts Frans Hemerijckx, weldoener van de lepralijders, amper 67 jaar oud, voorgoed het hoofd neerlegde.

DOOR GUIDO BOSTEELS

Als aanvulling bij zijn studies geneeskunde had de jonge Frans Hemerijckx zich toegelegd op de tropische geneeskunde. Geboren en getogen te Ninove in een diepgelovig gezin (een broer missionaris en een zoon priester) vertrok hij in 1929 naar Belgisch Congo voor rekening van de Medische Hulpdienst voor Missies. In de Kasai-provincie waar hij terecht kwam werd hij pijnlijk getroffen door de fel verspreide endemische kwalen als slaapziekte en lepra. Met de tomeloze energie die hem kenmerkte richtte hij er opeenvolgend twee leprozerieën op, zij het ook dat hij de afzondering waaraan de melaatsen daar onderworpen werden eerder zag als een onafwendbare maar weinig ideale noodoplossing om de verspreiding van de kwaal te beperken. Aan het tweede van die dorpen gaf hij de veelbetekenende naam 'Dikundu', wat zoveel betekent als 'onderlinge hulp'.

Dokter Hemerijckx voelde zich bijzonder gelukkig toen hij kennis kreeg van de behandeling van lepra met sulfonen die de mogelijkheid bood over te schakelen naar ambulante behandeling. Deze revolutionaire werkmethode, waarin hij een pio-

niersrol gespeeld heeft, bood het enorme voordeel dat de patiënten niet langer aan hun familiale banden onttrokken dienden te worden maar in hun eigen familiaal milieu konden worden verzorgd. De ontwikkeling van deze "geneeskunde onder de bomen", waarvan dr. Hemerijckx zich een voorvechter toonde, en die ook veel belangstelling wekte van ons vorstenhuis, meer bepaald van koning Leopold III, bezorgden hem over de grenzen heen een grote bekendheid.

Zo is het dat hij na 25 jaar Congo zwichtte voor een bede om zijn kunde en werkkraft ter beschikking te stellen van de Indiase regering zodat

hij, met de medewerking van drie Belgische vrouwelijke medewerksters, "spreekuren onder de bomen" in het leven heeft geroepen in Polambakkam.

In 1960 stelde dr. Hemerijckx zich ter beschikking van de Wereldgezondheidsorganisatie. Hij heeft een opmerkelijke invloed gehad op de publieke opinie ten aanzien van de leprakwaal. Zo is het dat heel wat landen als Thailand, Afghanistan en Zuid-Korea bij hem te rade zijn gekomen.

In 1965 keerde hij naar België terug, meer bepaald naar Grimbergen. Hij werd medisch adviseur van de Damiaanactie en nam nog deel aan buitenlandse wetenschappelijke congressen. Hij overleed te Leuven, zoals hierboven vermeld, op 14 oktober 1969.

Een ultiem eerbewijs, zo vertelt althans Wikipedia : zijn naam werd geschonken aan een planetoïde (1993 BX 13). ■